

Τη Μεγ. Πέμπτη που «επέστρεψε» ο Σάββας

του Κώστα Μαυρίδη - Ευρωβουλευτή ΔΗΚΟ (S&D)

Από τη μέρα που η Λαλλού παντρεύτηκε τον Κυριάκο, δεν ήταν μόνο γυναίκα του. Ήταν ο αφοσιωμένος υπάλληλος του στο σπαστήριο πέτρας (άμμο, χαλίκια κ.ά.) έξω από το χωριό στα ριζά του Πενταδάκτυλου. Υπάλληλος χωρίς πληρωμή ή άδεια. Μαζί έφευγαν νωρίς πρωί από το σπίτι με το φορτηγό και γύριζαν με την δύση του ήλιου βουτηγμένοι στη σκόνη. Στα φρύδια τους είχαν τόση στοιβαγμένη σκόνη που γέμιζε μισό σακούλι τοιμέντου.

Πως βρήκαν χρόνο να κάνουν 6 παιδιά, 4 αγόρια και 2 κορίτσια, ήταν το αινιγματικό αστείο στα καφενεία και τις Κυριακές στα σπίτια. Όταν η Λαλλού έμεινε έγκυος τον Αντρέα, το αποσπόρι της, το χωριό βούιξε:

- Η Λαλλού έγκυος πάλι... Τώρα που δ' αρχίσει να παντρεύει παιδιά! Κύριε Ελέησον...

- Πως καταφέρνει και γκαστρώνεται; Άραγε, καθώς ρίχνει πέτρες με γυμνά χέρια στον σπαστήρα...

Η Λαλλού γελούσε σαν τ' άκουσε και φαινόταν το κενό διάστημα ανάμεσα στα δυο της μπροστινά δόντια. Γέλιο γάργαρο και κρυστάλλινο όπως το νερό της πηγής που έβγαινε από τα ριζά του Πενταδάκτυλου παραδίπλα στον σπαστήρα.

Όλα σκοτεινίασαν τον Ιούλη του 1974 με την τουρκική εισβολή. Η Λαλλού πήρε το δρόμο του ξεριζωμού χωρίς κλειδί του σπιτιού, που ήταν πάντα ορθάνοιχτο. Ο γιος της ο Σάββας, ως Καταδρομέας πολέμησε στην κατάληψη του Αγίου Ιλαρίωνα και χάθηκε αργότερα στην ακτή της Κερύνειας όπου κατέστρεψε δύο τουρκικά άρματα αλλά δεν υπήρχαν βλήματα για τα άλλα που ακολουδούσαν.

Ο χαμός του Σάββα τοάκισε την Λαλλού που φόρεσε τα μαύρα και δεν ξαναγέλασε. Το μαράζι την γέρασε νωρίς και έπληξε το θυμητικό της. Μόνο το Σάββα θυμόταν και καρτερούσε. Με τα χρόνια, τα υπόλοιπα αγόρια της έφυγαν ένα-ένα και έμειναν οι κόρες της να την φροντίζουν με αγάπη στο Μέλαδρο Ευγηρίας όπου την επισκεπτόταν 2-3 φορές το χρόνο ο βαφτιστικός της. Παρά τα γηρατειά και την απώλεια μνήμης, ο βαφτιστικός της επέμενε κάθε φορά να τον αναγνωρίσει. Εκείνη, μετά από προσπάθεια αναφωνούσε:

- Ο βαφτιστικός μου... Και φαινόταν το κενό στα δόντια της, αλλά δεν γελούσε.

Εκείνη τη Μεγάλη Πέμπτη ο βαφτιστικός στάθηκε στην πόρτα όπως άλλοτε και της φώναξε:

- Ποιος είμαι Λαλλού μου και ήρδα να σε δω;

- Ποιος είσαι μάνα μου; Ρώτησε εκείνη με φωνή που τρεμόσβηνε και το βλέμμα της έριχνε ματιές προς το φως έξω από το παράθυρο.

- Ποιός είσαι, τον ρώτησε σχεδόν ψιθυριστά, αλλά ο βαφτιστικός στεκόταν στην πόρτα.

Ξαφνικά τα μάτια της έλαμψαν:

- Σάββα μου, ήρδες γιε μου... Ήρδες!

Εκείνος δεν είπε λέξη. Έπεσε στα γόνατα. Με λυγμούς σύρθηκε στα πόδια της, πήρε το τρεμάμενο χέρι της και το γλυκοφιλούσε. Καθώς του χάιδευε το κεφάλι, κοίταξε πάνω και είδε το γάργαρο κενό στα δόντια της. Μα δεν είπε λέξη. Παρακαλούσε να τον συγχωρέσει η Παναγία που δεν ομολόγησε πως δεν ήταν ο Σάββας. Ήταν και εκείνη μάνα... Εκείνο το βράδυ, Μεγ. Πέμπτη, θα άρπαζαν το γιο της.

Καλό Πάσχα.

Το παλιό μου σπίτι

του δρα Νίκου Ορφανίδη

Το παλιό μου σπίτι κατηφορίζει τις νύχτες
φορτώνεται στον ώμο παράθυρα όνειρα πουλιά
την παλιά φωτογραφία
τις ζωγραφιές στον τοίχο
το κράνος και τ' άρβυλα στη γωνιά
το γιασεμί που σκαρφάλωνε στο μπαλκόνι
με συναντά παράνομα
όταν ο αέρας λυσομανά
κι εγώ αγωνίζομαι να κρατηθώ
καταγράφω στο τετράδιο τους νεκρούς
καθώς κάθονται αμέριμνοι στο τραπέζι της αυλής
πίνοντας το κρασί ή το ούζο τους.

Από τη συλλογή *Η άλλη βιογραφία*, 1999
Συγκεντρωτική έκδοση *Τα ποιήματα 1970-2009*, 2009